

Resume

Ved mange universiteter verden over er der blevet taget initiativer til at promovere brugen af elevcentreret pædagogiske tilgange, såvel som informations- og kommunikationsteknologi (IKT) i undervisningsprocesser. En central problemstilling ved disse initiativer har været den professionelle udvikling af undervisere. Nyere tids forskning indikerer at professionel læring præsenteret for undervisere inden for praksisfællesskaber har et forventeligt større udbytte end de traditionelle former for professionel udvikling og læring. Ydermere har nyere teknologisk udvikling givet geografisk adskilte undervisere mulighed for en højere grad af samarbejde.

Det overordnede mål for denne rapporters forskning er at fremme forståelsen for i hvilken grad en distribueret praksisfællesskabstilgang påvirker universitetsunderviseres professionelle udvikling i retningen af mulig påbegyndelse af undervisningsændringer hovedsageligt angående indførelsen af IKT samt projektorienteret problembaseret pædagogik (POPP).

Mere specifikke forskningsspørgsmål omhandler hvilken indflydelse det har på undervisere at være tilknyttet et praksisfællesskab?; hvilke ændringer finder sted i underviserens praksis?; hvilke faktorer understøtter eller forhindrer den professionelle udvikling af undervisere der er en del af en distribueret praksisfællesskab?; hvordan bidrager teknologi til tilblivelsen af fællesskabet, og til den professionelle udviklingsproces?; samt hvilke principper kan bruges til at vejlede designet af en professionel udviklingsmodel – baseret på praksisfællesskabet som igangsætter for undervisningsændringer?

I det empiriske studie af dette arbejde er en designbaseret forskningstilgang blevet brugt, da denne kan bruges til udvikling af designløsninger der er blevet testet og forbedret i en virkelig læringskontekst, hvilket dermed gør løsningen mere brugbar og pålidelig. Denne tilgang starter med identifikationen af et læringsproblem hvorefter et udkast til en designløsning udledes fra litteraturundersøgelser. Dette er fulgt op af iterative tests hvor løbende tilpasninger til designudkastet sker på baggrund af ændringerne i læringsmiljøet som det opleves af deltagerne i den virkelig kontekst. Den sidste del består af produktionen af et sæt forbedrede designguidelines.

I denne rapport bliver eksisterende designprincipper identificeret i litteraturen. Rapporten har sin oprindelse i sammenfletningen af to overordnede teoretiske felter: professionel udvikling i højere uddannelse samt læring i praksisfællesskaber. Inden for feltet for professionel udvikling understreger litteraturen vigtigheden i at overveje de værdier og opfattelser underviserne besidder, såvel som læringsprincipperne for voksne. Teorien omkring praksisfællesskaber fremsætter en struktur til ændring af

traditionelle professionelle udviklingsmodeller – baseret på formel træning – til læring i praksis. Denne teori antager at læring skal forstås som deltagelse i en social praksis. To yderligere medvirkende felter er informations- og kommunikationsteknologi (IKT) og problemorienteret og projektbaseret læring (POPP). Begge besidder en dobbeltrolle i rapportens forskning: Læringsprincipperne i POPP medvirker til at informere designprincipperne i den læringsmæssige indgriben; IKT understøtter princippernes kommunikative infrastruktur; og de har begge en central rolle i processen der udvikler læringspraksisserne.

Med dette teoretiske grundlag bliver et sæt design-guidelines for en specifik kontekst foreslået som den foreløbige designløsning. En gruppe på 27 undervisere fra fem forskellige regionale universitetsområder på Universidad Nacional (UNA) i Costa Rica deltog i et læringsindgreb over ti måneder. Data er blevet indsamlet gennem deltagerobservation i onlinesamtaler, interviews, workshops og spørgeskemaer. Den indsamlede data er blevet analyseret i en proces bestående af komparative, modsættende og kategoriserende elementer.

Hovedkonklusionerne i denne rapport var at den spredte praksisfællesskabstilgang fremstår som en produktiv form for professionel udvikling under visse forudsætninger. Den giver et miljø for læring og dialog der beriger og fordyber undervisernes viden, samt en forståelse for vigtige uddannelsesmæssige problemer og ændring af værdier, opfattelser og praksisser. Problemstillinger om adgang til teknologi, kulturen omkring onlinekommunikation og samarbejde, undervisernes arbejdsbyrde og tid er blevet identificeret som omstændigheder der skal studeres omhyggeligt for den foreslåede tilgang kan vise sig at være udbytterig.

Følgende elementer i tilgangen, der er en blanding af de benyttede aktiviteter, har vist sig effektive: læsarbejde, diskussion af ideer, erfaringsdeling, fleksibilitet angående tid såvel som generel refleksion og muligheden for at underviserne kan forstå meningen af deres læringsproces fra direkte erfaringer af implementeringen af hvad der var lært. Nogle elementer i tilgangen er blevet identificerede som krævende yderligere tilpasning: At forbedre den social tilstedeværelse, promovere en kultur for onlinekommunikation, styrke lokale netværk, opnå en balance mellem onlineaktiviteter og aktiviteter ansigt til ansigt, og en styrkelse af integrationen mellem indhold, pædagogik og IKT.

Det overordnede resultat af tilgangen til professionel udvikling foreslået i denne rapport tilbyder undervisere et råderum for læring, forhandling og identitetsskabelse inden for fællesskabet. Rapporten foreslår også at undervisere der er tættere på centrum af fællesskabet i højere grad er i stand til at identificere sig med, og udvikle et tilhørsforhold til, fællesskabet end undervisere med en mere perifer rolle. Dog forekommer begge typer af undervisere at være i stand til, i nogen grad, at udvikle deres læringspraksis.